

Nové Sučianske zvesti

4

NOVINY OBEČNÉHO ÚRADU A OBČANOV SUČIAN

www.sucany.sk

NEPREDAJNÉ • XIV. ROČNÍK • MAREC 2009

SPOMIENKA NA HORÁCH

STR. 11

str. 11 Dôchodcovia fašiangovali

str. 11 Zimné aktivity MŠ

str. 11 Sučiansky ples

str. 11 Nástojčivé čaro okamihu

str. 11 Predstavujeme podnikateľov

VÁŽENÍ OBČANIA,

dňa 16. januára 2009 bol v Zbierke zákonov SR v čiastke č. 4 uverejnený zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon nadobúda účinnosť 1. februára 2009. Upozorňujeme vás na niektoré zmeny zavedené týmto zákonom:

- znižuje sa rýchlosť jazdy vozidiel v obci zo 60 km/h na 50 km/h. Maximálna rýchlosť jazdy na diaľnici pre osobné vozidlá sa ustanovuje na 130 km/h. Na diaľnici je najnižšia dovolená rýchlosť 80 km/h s výnimkou prejazdu diaľnice cez obec, kde sa ustanovuje rýchlosť najmenej 65 km/h,
- zákon ukladá povinnosť používať pri jazde na bicykli mimo obce ochrannú prilbu, pričom vo vzťahu k osobám mladším ako 15 rokov sa táto povinnosť navrhne aj v obci,
- ustanovuje povinnosť používať na vozidlách pneumatiky so zimným dezénom, ak sa na vozovke nachádza súvislá vrstva snehu, ľadu alebo námrazy a u vybraných nákladných vozidiel aj v období od 15. novembra do 31. marca,
- novo sa ustanovuje zákaz používania zariadení, ktoré umožňujú odhaliť technické prostriedky na meranie rýchlosti jazdy vozidiel,
- upravuje sa okruh dôvodov na zadržanie vodičského preukazu tak, aby vodičský preukaz mohol policajt zadržať vždy, ak možno za také porušenie pravidiel cestnej premávky uložiť zákaz činnosti,
- rozširujú sa dôvody, kedy možno rozhodnúť o preskúmaní zdravotnej spôsobilosti alebo psychickej spôsobilosti a preskúšaní odbornej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla,
- zákon mení a dopĺňa okrem iných aj zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v ktorom sa sprísňuje postih za spáchanie najzávažnejších priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, najmä za jazdu pod vplyvom alkoholu, resp. spôsobenie dopravnej nehody

Vybrané súvisiace predpisy:

- Vyhláška č. 9/2009 Z. z. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov

Malí, veľkí lyžiari

ZIMNÉ AKTIVITY
V ŽIVOTE MATERSKEJ ŠKOLY

...rozlúčka so starým rokom v MŠ bola veselá. Začiatkom decembra deti navštívili v MŠ Mikuláš s anjelmi a čertom, ktorých sme privítali zo ZŠ v Sučanoch. Okrem dobrej nálady a úsmevu priniesli deťom mikulášske darčeky, balíčky. O týždeň na to sme v MŠ privítali rodičov, kde deti predviedli bohatý a zaujímavý vianočný program. Po ukončení vianočnej besiedky deti čakalo malé pohostenie s prekvapeniami pod vianočným stromčekom – knihy, lego, bába...

Čítanie nás bavi

A opäť do práce – po vianočných prázdninách sa deti začali vraci do MŠ, kde sme pre ne pripravili zimné športové aktivity. Od 26.01 – 30.01.09 sa 15 deťmi zúčastnilo lyžiarskeho výcviku v Jasenskej doline. Deti sa oboznámili so základnou technikou lyžovania. Najodvážnejšie deti v priebehu týždňa postupne odchádzali lyžovať so svojim inštruktorom na vlek. Okrem športovania deti za-

ROKOVACÍ PORIADOK KOMISIÍ
OBCNÉHO ZASTUPITEĽSTVA V SUČANOCH

Rokovací poriadok komisií Obecného zastupiteľstva v Sučanoch je spracovaný na základe zákona SNR č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení.

§ 1 Úvodné ustanovenia

1. Rokovací poriadok komisií OcZ upravuje prípravu, obsah rokovania, spôsob uznášania a náležitosti rozhodnutia komisií.
2. Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány, ktoré zabezpečujú plnenie úloh, ktoré im vymedzí OcZ.
3. Komisie sú fakultatívnym orgánom OcZ, zloženým z poslancov OcZ a z ďalších obyvateľov mesta. Ich počet a pôsobnosť vymedzí OcZ.
4. Komisie nemajú samostatné rozhodovacie kompetencie.
5. Komisie úzko spolupracujú s obecným úradom /s príslušným referátom/.
6. Predsedom komisie môže byť len poslanec OcZ

7. Členov komisií volí obecné zastupiteľstvo tak, aby podľa možnosti tieto boli obsadené odborníkmi z radov obyvateľov.

8. Členom komisie nesmie byť starosta, ani zamestnanec obce. Členstvo v komisiách obecného zastupiteľstva je nezlučiteľné s výkonom nasledovných činností a je vylúčené v nasledovných prípadoch:

- a) Ak dochádza alebo evidentne by mohlo dochádzať ku kolízii záujmov obce a člena komisie,
 - b) Ak ide o osobu, ktorá spáchala úmyselný trestný čin
 - c) Ak sa nahlásil na trvalý alebo prechodný pobyt v inej obci, pričom vzhľadom na vzdialenosť a jeho pracovné zaradenie nemožno predpokladať aktívnu činnosť v komisií.
9. Zapisovateľov komisie z radov zamestnancov obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo uznesením. Návrh na zapisovateľa podáva príslušný predseda komisie.
10. Počet členov jednotlivých komisií obecného zastupiteľstva určuje obecné zastupiteľstvo.

§ 2 Zasadnutia komisií OcZ

1. Komisie sa schádzajú podľa schváleného plánu práce a podľa potreby tak, aby splnili podmienku predloženia materiálov na najbližšie rokovanie OcZ.
2. Zasadnutie komisie zvoľáva jej predseda, ktorý organizuje aj ostatnú prácu komisie.
3. Program rokovania navrhuje predseda komisie, pričom vychádza z aktuálnych potrieb, najmä z úloh uložených OcZ.
4. Prípravu podkladov na rokovanie komisie organizuje a zabezpečuje zapisovateľ komisie.
5. Komisia je uznášaniashopná, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov komisie.
6. Predseda komisie, v odôvodnených prípadoch, si môže vyžiadať osobný súhlas od jednotlivých členov komisie, k rozhodnutiu mimoriadneho prípadu.

§ 3 Rokovanie komisií OcZ

1. Rokovanie komisie vedie jej predseda.
2. Komisia rokuje podľa programu, ktorý schváli na návrh svojho predsedu. Na začiatku rokovania pred-

žili aj zábavu, o ktorú sa postarali lyžiarsky inštruktori, ktorí pre nich pripravili indiánsky deň, karneval na snehu a hľadanie pokladu. Deti ukončili lyžiarsky výcvik záverečnými pretekmi, ktoré sa konali medzi viacerými MŠ. Naše deti obsadili nasledovné miesta:

ZAČIATOČNÍCI:

1. miesto – Emka Elena Osliková
2. miesto – Timea Matea Vrabcová

POKROČILÍ:

2. miesto – Dominika Jellušová

Ani ostatné deti z MŠ nezaháľali a nezaostávali za lyžiarmi. V MŠ sa venovali sezónnym činnostiam – bobovanie, sánkovanie, stavanie iglu... Prvý marcový deň deti vymenia studený sneh za príjemnú letnú vodu v plaveckom bazéne v MT. Plavecký výcvik bude absolvovať 28 detí trikrát v týždni počas celého mesiaca marec. Športové aktivity v MŠ okrem p. u. a rodičov podporuje aj OÚ v Sučanoch, ktorý finančne zastrešil športové výcviky a tým umožnil účasť aj deťom zo sociálne slabších rodín. V mene rodičov a p. u. MŠ sa touto cestou chceme poďakovať p. riad. a OÚ. S príchodom jari sme v MŠ aplikovali do praxe projekt Vláčik Separáčik, ktorý spracovala p. riad. Krčulová a p. zást. Mgr. Kapustová. Tento projekt sa týka separácie odpadu. Deti sa prostredníctvom neho naučia triediť papier – plast – sklo – a používať eko koše, ktoré po naplnení spoločne s deťmi zanesieme do blízkeho zberného dvora.

Kol. MŠ, foto: archív MŠ

SUČANY V STOROČIACH, ALEBO VIETE ŽE..?

Vážení spoluobčania, možno si povieť, že to čo tu píšem by mal vedieť každý Sučanec, ja by som však toto informačné miniokienko faktov a zaujímavostí chcela venovať mladšej generácii a tiež každému, kto bude mať o tieto riadky záujem.

HISTÓRIA A OSÍDLENIE

1) Prvé osídlenie územia dnešných Sučan pravým človekom spadá až do neskorej doby kamennej, presnejšie do druhej tretiny III. tisícročia pred n.l.. Túto skutočnosť dokumentujú archeologické nálezy keramiky, kostených a kamenných výrobkov používaných ľuďom bádanskej kultúry.

2) Od mladšej doby bronzovej (1300 pred n.l.) až do staršej doby železnej (400 pred n.l.) tu žil ľud lužických populnicových polí. Potvrdzujú to archeologické nálezy opevnenej osady na Hradiskách (pravá strana Váhu), sídliska, ktoré sa nachádzalo na severnom svahu Skaly a bolo hospodárskym zázemím pre opevnené hradisko na Skale a pohrebiska v Kantorskej doline. Už v tejto dobe prechádzala územím Sučan obchodná cesta ktorá sa tiahla úpäťmi Veľkej Fatry, Kantorskou dolinou a proti prúdu Váhu smerovala k Baltu.

Neskôr, v dobe medzi 2 st. pred n.l. až 2 stor. n.l. územie Sučan obýval ľud púchovskej kultúry, ktorý o. i. už používal ako platidlo prvé peniaze. Sučianska Skala bola v tom období centrálnym hradiskom na ktoré boli naviazané menšie hrádky vo Vrútkach, Turčianskych Kľačanoch, Podhradí, Martine – Košútoch a pravdepodobne aj správnym centrom tohto už pomerne husto osídleného územia. Primárne postavenie sučianskeho hradiska na Skale umocňovalo sídlisko pod Skalou, ktoré okrem iného zabezpečovalo aj stále osídlenie hradiska.

Význam sučianskej Skaly narastal. V 1. a 2. stor. nášho letopočtu osada nachádzajúca sa severovýchodne pod Skalou s opevneným hradiskom na Skale bola dôležitým obchodným centrom na jantárovej ceste spájajúcej rímske provincie s Pobaltím. Dokazujú to aj nálezy mincí rímskych cisárov Trajána a Hadriána zo sídliska pod Skalou.

Významná zemepisná poloha na styku obchodných ciest a topografická poloha Skaly umožnila Sučanom byť jednou najdôležitejších osád v Turci už od praveku.

3) V 9. storočí boli Sučany osídlené Slovanmi a patrili k územiu Veľkomoravskej ríše. Archeologicky zdokumentovaná osada Slovanov sa nachádzala medzi starou tehelňou a Skalou, z úlomkov keramiky možno usudzovať, že Slovanmi bolo osídlené aj staré hradisko na Skale. Od

čas Slovanov je územie Sučan osídlené nepretržite až dodnes.

4) Prvým centrom osídlenia na území Sučan bola Skala a jej okolie. Druhým, neskorším bolo miesto pri sútoku sučianskeho potoka Skalka a Váhu. Tu, na severnom okraji vtedajšej osady, v blízkosti prechodu cez Váh ako protidominanta Skaly vznikol najstarší sučiansky kostol. Historické pramene datujú existenciu sučianskej farnosti a teda aj kostola (kaplnky) k roku 1115. V druhej polovici 13. storočia bol na tomto mieste postavený už ranogotický kostol a Sučany sa stali duchovným centrom tejto časti Turca.

5) Prvá písomná zmienka o Sučanoch je z roku 1264, keď kráľ Belo IV. vymenil časť kráľovského majetku, teda Sučany za Vrubicu v Liptove. Novým majiteľom Sučan sa stal zvolenský župan Miko (Mikuláš), syn Detricha a neskôr Mikov syn Biter (Peter). V roku 1323 z dôvodu scelenia a ľahšieho spravovania roztrúsených pozemkov došlo k dohode Biterových potomkov s vtedajším zvolenským županom magistrom Dončom v zmysle ktorej odstúpili Dončovi dedinu Sučany s kameným hradom. Je to jedna z prvých zmienok o Sučianskom hrade, ktorý sa nachádzal na ľavej strane Váhu v smere toku. Dnes je už dokázané že sa nachádzal nad obcou Podhradie a v roku 1430 keď sa majiteľmi Sučan stali Thurzovci, bol už zničený. Zničili ho okoloiti obyvatelia. Z tejto významnej architektonickej pamiatky sa žiaľ do dnešných čias nezachovalo nič.

(Pokračovanie v budúcom čísle - Mestské výsady a privilégia Sučan)

Ing. Eva Bencová

kladajúci spravidla predloží návrhy na zabezpečenie úloh vyplývajúcich zo zasadnutia OcZ pre komisiu a vykoná kontrolu plnenia uznesení z predchádzajúcich rokovaní.

3. V záujme zabezpečenia plnenia spoločných úloh, komisie OcZ vzájomne spolupracujú. Ak to vyžaduje záujem vecí, môžu komisie rokovať spoločne a podľať zasadnutiu OcZ spoločné správy, návrhy a stanoviská.

4. Rokovanie komisií nie je verejné. Na zasadnutí komisie sa nečlen komisie môže zúčastniť len na základe pozvania predsedu komisie.

§ 4 Prijímanie uznesení komisií OcZ

1. Na prijatie uznesenia je potrebná nadpolovičná väčšina prítomných členov komisie.

2. Uznesenia komisie vyhotovuje písomne zapisovateľ komisie, alebo predseda a podpisujú ich predseda a zapisovateľ komisie. V prípade neustanovenia zapisovateľa uznesenia komisie podpisuje predseda a jeden člen komisie.

3. Uznesením sa schvaľujú v komisií prerokované správy, návrhy a stanoviská určené OcZ a ukladajú konkrétne a menovité úlohy členom komisie.

4. Pri neuznášaniaschopnosti komisie / v nutných prípadoch pre rokovanie OcZ/, nebude prijímané uznesenie komisie /v zmysle § 4 a ods.1/, ale stanovisko členov komisie.

§ 5 Organizačno-technické zabezpečenie rokovaní komisií OcZ

1. Organizačno-technické práce súvisiace s činnosťou komisie vykonáva zapisovateľ komisie. V prípade neustanovenia zapisovateľa vykonáva uvedené práce predseda komisie.

2. Z rokovaní komisie sa vyhotovuje zápisnica písomne v dvoch vyhotoveniach. Obsahuje stručný zápis priebehu rokovania, priebeh diskúsie – stručne zaznamenať jednotlivých členov, najmä pokiaľ navrhujú iniciatívne návrhy a zmenu návrhu na uznesenie, prijaté závery a uznesenia. Súčasťou zápisnice je aj prezenčná listina. Archivovanie kópie zápisni-

ce s príslušnými písomnými materiálmi zabezpečuje OcÚ.

3. Organizačné práce súvisiace s činnosťou komisií zabezpečuje obecný úrad. Prednosta obecného úradu určí pracovníka na zabezpečenie úloh komisie.

§ 6 Záverečné ustanovenia

1. Zmeny, doplnky alebo vydanie nového rokovacieho poriadku komisií schvaľuje OcZ.

2. Tento rokovací poriadok schválilo OcZ uznesením č 3/2009, dňa 25. 02. 2009, a nadobúda účinnosť dňom schválenia.

JUDr. Jozef Petráš, CSc
starosta obce

MINIANKETA

Obyvatel'ov Sučian sme sa pýtali, čo sa im v ich obci páči a čo by radšej zmenili.

PANI ELENA

Páči sa mi, že je tu dobrá starostlivosť o všetko, len mi v obci chýba viac služieb.

PÁN VLADIMÍR

Nepáči sa nám veľká križovatka, celkovo cesty nie sú veľmi dobré. Páči sa mi činnosť Klubu dôchodcov.

PANI MIRKA

Páči sa mi námestie. Nevieť čo by som menila. Asi nič.

PÁN JÁN

Páči sa mi závod Drevina v Sučanoch. A neviem čo by som menil. Peniaze sme už zmenili, takže už nemám čo meniť.

PANI MONIKA

Zmeniť by sa mala komunikácia v obci. Je tu evidentná rómska problematika. Myslím si, že obec by mala viac pomáhať občanom.

OBCNÁ POLÍCIA SUČANY INFORMUJE:

„V SNEHOVOM ZÁVEJI NÁJDENÉ ŠTEŇATÁ“

Obecná polícia Sučany, dňa 9.1.2009 prijala z operačného strediska Obcej polície a OHZ Sučany oznámenie o nájdení šteňat, na ulici Hrabinskej. Hliadka obcej polície sa ihneď odobrila preveriť uvedenu skutočnosť a na mieste bolo vykonané šetrenie k zisteniu osoby páchatela priestupku, ktorý úmyselne opustil a zbavil sa 4 šteňatok. Boli nájdené podchladené v snehovom záveji v papierovej škatuli. Služobným motorovým vozidlom boli prevezené na útvar obcej polície a následne im bola poskytnutá zodpovedajúca starostlivosť a zabezpečená výživa. Šteňatá ešte v uvedený deň boli umiestnené v útulku pre zvieratá. Po príchode na útvar obcej polície bol uvedený skutok zadokumentovaný a vo veci sa naďalej koná. Obecná polícia Sučany týmto žiada občanov, aby zvážili obdobné počínanie, vyhodiť nechcené zvieratá a to nielen z ľudskej morálnej stránky, ale predovšetkým s prihliadnutím na Všeobecne záväzné nariadenia obce Sučany. Obecné zastupiteľstvo v Sučanoch na základe ust. § 6 zákona č. 369/1990 Zb o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov vydalo Všeobecne záväzné nariadenie č. 2/2009 o ochrane, chove a držaní zvierat platné od 25.3.2009, ktoré upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb, ktoré chovajú a držia domáce úžitkové zvieratá v katastrálnom území obce Sučany. Podľa § 5 ods. 4, o zaobchádzaní so zvieratami sa zakazuje zbavovať sa zvierat vyhodnením, vypustením na ulicu, uviazaním a pod. Za uvedený skutok podľa § 26 ods. 2 je možno uložiť pokutu do 332,- Eur (10.000,- Sk).

Ilustračné foto: Ján Farský

RADA SENIOROV OBCE SUČANY

Dňa 16.12.2008 bola uskutočnená ustanovujúca schôdza Rady seniorov obce Sučany za účasti starostu obce JUDr. Jozefa Petráša, CSc. Starosta obce vysvetlil, na akom základe vzniká v obci Sučany Rada seniorov, ktorá vychádza z princípov, ktoré deklarovala OSN pri príležitosti Medzinárodného roku starších v r. 1999, umožníť staršej generácii podieľať sa na sociálnej činnosti a to zakladanie hnutí a združení starších ľudí, čo sa aplikuje aj v Slovenskej republike. Rada seniorov obce sa bude riadiť štatútom Rady seniorov. Je apolitickým, neziskovým a poradným orgánom starostu obce, ktorej úlohou je:

- **prezentovať záujmy starších občanov vo všetkých oblastiach života, zlepšovanie života v starobe**
- **sledovať, podporovať a navrhovať opatrenia Národného programu ochrany starších ľudí v Slovenskej republike**
- **tímočiť názory a oprávnené požiadavky starších občanov obce obecnému zastupiteľstvu**
- **zaujímať stanoviská ku všetkým otázkam týkajúcich sa starších ľudí v Sučanoch a dávať podnety k rozhodujúcim otázkam rozvoja obce,**
- **nadväzovať a udržiavať kontakty s obdobnými organizáciami na Slovensku aj mimo Slovenska**

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí odsúhlasilo 11 členné zloženie Rady seniorov obce Sučany, konkrétne: Ing. Jaroslav Skuhra, Záborský Milan, Kohút Rudolf, Tomaška Ján, Húšťavová Janka, Chmúrna Apolónia, Brachňák Ján, Petričko Jozef, Benca Dominik, Števec Ján a Rendko Ladislav. Na návrh člena Rady seniorov, starosta obce menoval za predsedu Rady, Ing. Jaroslava Skuhru. Za podpredsedu Rady bol zvolený Milan Záborský. Na zasadnutia Rady seniorov budú pozývaní aj zástupcovia ZO-SPB Pivková Ľubica a za ZO-ZP Brveníková Viera. Rada seniorov sa bude riadiť vypracovaným plánom práce pre príslušný kalendárny rok, ako aj inými novovzniknutými podnetmi spadajúcimi do jej príslušnosti. Rada seniorov týmto vyzýva hlavne starších, ale aj ostatných spoluobčanov o poskytovanie podnetných návrhov k riešeniu.

Ing. Jaroslav Skuhra, predseda Rady seniorov

Ing. Jaroslav Skuhra

SPRÁVA

O ČINNOSTI OBCEJ POLÍCIE SUČANY ZA OBDOBIE ROK 2008

Poriadkový útvar Obcej polície Sučany bol zriadený Obecným úradom v Sučanoch pre plnenie úloh stanovených v zákone č. 564/1991 o obecnej polícii v znení neskorších predpisov. Plní úlohy vyplývajúce z právnych predpisov, všeobecne záväzných nariadení obce, uznesení obecného zastupiteľstva a rozhodnutí starostu obce. Uvedené úlohy v období od 1.1.2008 do 30.4.2008 zabezpečovali 3 príslušníci OP. V mesiaci máj došlo k zmene riadiacich pracovníkov a od 1.5.2008 do 30.7.2008 uvedené úlohy plnil 1 príslušník OP. Od 1.8.2008 do 31.12.2008 plnenie úloh zabezpečovali 3 príslušníci OP z toho 1 príslušník OP, v období od 16.9. do 2.12.2008 bol vyslaný do školiaceho strediska v Žiline na odbornú prípravu a vzdelávanie o obecnej polícii. V uvedenom období zabezpečovali plnenie úloh 2 príslušníci OP. Od 3.12.2008 poriadkový útvar Sučany vykonáva svoju činnosť v počte 3 príslušníkov OP. Materiálne technické zabezpečenie OP Sučany je primerané možnostiam obce. Pre výkon služby sú policajti vystrojení rovnošatou, donucovacími prostriedkami a prostriedkami spojenia, ako je uvedené v zákone o OP. Pre výkon služby je používané služobné motorové vozidlo Suzuki SX4 označené príslušnosťou k OP. Služba je zabezpečovaná podľa potrieb obce, najmä však v nočnej dobe. Dodržiavanie zákonnosti u tunajšieho útvaru OP je bez akýchkoľvek nedostatkov a činnosť je vykonávaná v súlade so zákonom o OP. Súčinnosť s obecnými políciami v okrese Martin je na dobrej úrovni. Vzjomná spolupráca s OO PZ Sučany je na vysokej kvalitatívnej úrovni a to najmä pri zabezpečovaní verejného poriadku v obci, pri dohľadávaní osôb, po ktorých bolo vyhlásené

NÁVŠTEVA NA PRACOVISKU NAJDÔLEŽITEJŠIE JE DOBRO PRE DETI

Hovorí Ing. Peter Belica, poslanec Obecného zastupiteľstva v Sučanoch, poslanec ŽSK a riaditeľ Detského domova v Martine. Navštívili sme ho na pracovisku a rozprávali sa o práci, ktorá sa stala poslaním.

• Pán Belica ako dlho pôsobíte v súčasnej funkcii?

Šiesty rok som riaditeľom Detského domova v Martine. Problematika, ktorej sa profesne venujem je blízka môjmu naturelu. Môžem povedať, že v práci, ktorú vykonávam som sa „našiel“. Cítim, že zmysel starať sa o tých, ktorí to potrebujú som mal zakódovaný v sebe už od detstva, ale až v zrelom veku som ho mohol rozvinúť naplno.

• Môžete nám priblížiť zariadenie, ktoré vediete?

Mnoho ľudí pozná terajší Detský domov v Martine ako bývalý Dojčenecký ústav. Ten tu už nie je, aj keď jeho poslanie čiastočne plníme aj dnes. Najmä v tom zmysle, že náš Detský domov je v štruktúre Žilinského kraja určený pre vekovú štruktúru detičiek od „nula“ do šesť rokov. Našou úlohou je starať sa o deti, ktorým je príslušnými inštitúciami nariadená ústavná starostlivosť. O deti, ktoré sú vyňaté zo svojej pôvodnej biologickej rodiny, pretože v nej ne-

boli vytvorené materiálne, bytové, sociálne, alebo ďalšie podmienky tak, aby dieťa nebolo ohrozované na svojom živote, aby malo možnosť žiť v dôstojných sociálnych a materiálnych podmienkach.

• Ako dlho zostávajú deti vo vašom Detskom domove?

My sme iba dočasným domovom takýchto detí. Cieľom spoločnosti, ale aj našim je umiestniť ich do rodín. Do pôvodných, ak vytvoria pre deti požadované podmienky, alebo do rodín profesionálnych, pestúnskych, či adoptívnych. No máme u nás aj také deti, ktoré tu prežili desať, dvanásť rokov. Sú to však také, čo sa narodili s ťažkými fyzickými, mentálnymi, alebo kombinovanými postihnutiami. Sú imobilné, ležiace a náš personál sa o ne musí starať nepretržite 24 hodín denne.

Ing. Peter Belica

• V súčasnosti sa preferuje inštitút profesionálnej rodiny. Myslite, že detské domovy v dnešnej podobe prestanú existovať?

Priznám sa, že spočiatku sme aj so zamestnancami mali trochu obavy. Ale ide predovšetkým o šťastie detičiek. Ide o ich dobro. U nás im vieme zabezpečiť odbornú a materiálnu starostlivosť, ale nevieme im nahradiť rodičov, prostredie rodiny. To nájdú práve v profesionálnej rodine. Je to rodina, ktorá sa stará o dieťa vo svojom byte, či rodinnom dome. Rodičia sú pracovníkmi Detského domova ako domáci zamestnanci. My ich pravidelne monitorujeme a musím povedať, že detičky sa v týchto rodinách vyvíjajú lepšie, ako v ústavnej starostlivosti. Ale aj profesionálne rodiny sú pre deti iba dočasným domovom do doby, kým príslušné úrady nenájdu pre ne vhodné pestúnske, či adoptívne rodiny. Tie poskytnú deťom trvalý domov a to je pre ne to najlepšie.

Neviem, či niekedy dospejeme do štádia, keď detské domovy už nebudú potrebné, ale v blízkej budúcnosti to určite nebude. Ako som už spomenul, naše zariadenie je určené predovšetkým pre deti so zdravotným postihnutím. Predpokladám, že v budúcnosti sa budeme venovať najmä im. Zdravé deti sa u nás iba „ohrejú“ a po zdiagnovaní budú umiestňované do rodín.

red.

né pátranie, ako aj pri zabezpečovaní akcií, ktoré boli poriadané v rámci obce. Spolupráca s OHZ pri zabezpečovaní majetku a zdravia občanov je na vysokej úrovni. Súčinnosť s orgánmi životného prostredia, veterinárnej správy a ostatnými orgánmi, ktoré sú späté s výkonom OP je taktiež na vysokej úrovni. OP Sučany zabezpečuje aj ochranu objektov, ktoré sú napojené na PCO / pult centrálnej ochrany /. Obecná polícia priebehu roku 2008 sa zúčastnila školení, ktoré sú úzko späté s výkonom činnosti. Úzko spolupracuje zo školským zariadením Základnej školy v Sučanoch a vykonáva preventívny dohľad nad bezpečnosťou žiakov a to v ranných a poobedných hodinách. Dohliada nad zamedzením kriminality a a delikvencie detí a mládeže ZŠ svojimi pravidelnými hliadkovými činnosťami. Počas výkonu služby OP vykonáva kontrolnú a preventívnu činnosť v rámci celej obce. Údaje správy o činnosti OP za rok 2008:

Služobné zákroky: 172

Priestupky: 24

Obyčajné písomnosti: 78

Blokové pokuty: 328,62 Eur (9.900,- Sk)

Predvedené osoby: 17

Zadržané osoby: 17

Objekty: 520

Priestupky sú evidované v protokole priestupkových spisov, priestupky realizované na mieste dohováráním neevidujeme. Obšahové náležitosti a zákonné lehoty sú dodržiavané. Hlavným cieľom Obcej polície Sučany v ďalšom období bude snaha o účinné a efektívne plnenie zverených úloh a tým prispievať k spokojnému životu občanov Sučian.

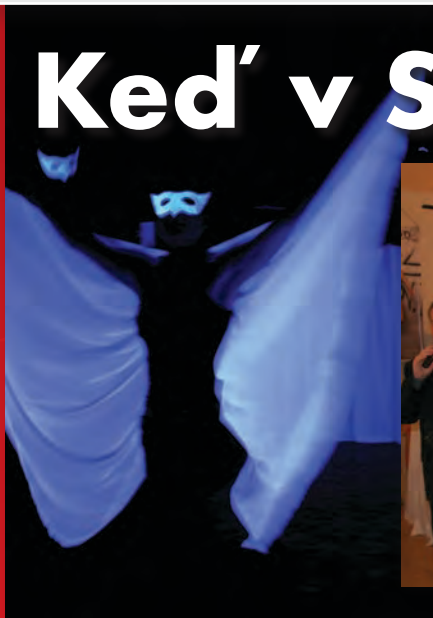
Spracoval: Ján Čičerín
Náčelník Obcej polície

OSVETLENIE KRUHOVEJ KRIŽOVATKY OPĽ FUNGUJE

V októbri minulého roku Stredoslovenská energetika, a.s. Žilina v rámci revíznej činnosti zistila, že kruhová križovatka v katastri obce Sučany na ceste I/18 je pripojená do siete SEE bez príslušných administratívnych náležitostí. Na tomto základe bolo osvetlenie križovatky vylúčené z prevádzky na dobu do vyriešenia týchto problémov. Investorm stavby križovatky a osvetlenia je štát v zastúpení Slovenskou správou ciest v Žiline a dodávateľom stavby bol Doprástav, a. s. Žilina. Išlo o investíciu vyvolanú obcou Sučany v roku 2006, ktorej cieľom bolo dopravné napojiť priemyselnú zónu na cestu I/18. Išlo o dve samostatné stavby (stavbu križovatky a stavbu elektrického osvetlenia križovatky). Stavba križovatky bola skolaudovaná v roku 2007, pričom stavba osvetlenia nie je do dnešného dňa skolaudovaná. Investor stavby osvetlenia má snahu previesť do majetku obce celé sporné osvetlenie, pričom obec v zastúpení starostu sa tomu bráni, z dôvodu, že to nie je podľa cestného zákona možné. Podľa starostu je možný, len prenájom zariadenia osvetlenia na dobu max. 30 rokov. Dňa 12.2.2009 starosta obce Jozef Petráš zvolal pracovné stretnutie zainteresovaných, na ktorom ich vyzval aby spoločne našli riešenie aspoň dočasnej povahy, ktoré by zohľadňovalo potreby zaistenia bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky na uvedenej križovatke v čase zníženej viditeľnosti. Križovatka je charakteristická vyšším počtom dopravných nehôd. Sporná je najmä oblasť uhrádzania nákladov za el. energie vo výške cca 2720 ročne. Slovenská správa ciest, a. s. Žilina sa bráni tým, že štát nemôže uhrádzať náklady za elektriku spotrebovanú na miestnej komunikácii obce Sučany (vetva kruhovej križovatky smerujúca do priemyselnej zóny, na ktorej je inštalovaných 12 svietidiel). Uznávame tento argument, ale vzniká ďalší problém, že keď obec bude uhrádzať celú spotrebovanú energiu dostáva sa do situácie, suplovania úhrad za štát, lebo zo spoločného jedného odberného miesta sú zapojené aj ostatné svietidlá v počte 26, ktoré osvetľujú cestu I/18, teda štátnu cestu, ktorej správu zabezpečuje nie obec Sučany, ale Slovenská správa ciest, a. s. Žilina. Zo stretnutia vzišla dohoda, že spornú časť vo výške cca 3300 za el. energie minútú do času odpojenia uhradia zainteresované strany rovnakým dielom a do vyriešenia problémov bude priebežne uhrádzať elektrickú energiu obec Sučany. Iné riešenie je momentálne právne a technicky nerealizovateľné. Pre riešenie je potrebné odstrániť nedostatky z minulého volebného obdobia, kedy bol nesprávne vypracovaný projekt na jedno spoločné odberné miesto el. energie, čo v súčasnosti spôsobuje problém. Potrebné je fyzicky oddeliť osvetlenie miestnej komunikácie tj. vetvu od kruhovej križovatky do priemyselnej zóny s 12 svietidlami, ktorá by mala byť v správe obce Sučany od osvetlenia ostatnej časti kruhovej križovatky, kde je nainštalovaných 26 svietidiel a ktorá je v majetku štátu, v správe Slovenskej správy ciest, a. s. Žilina. Vyžaduje to však nové náklady na nový projekt a novú technickú realizáciu. „Finančnú časťku v tejto chvíli neviem odhadnúť,“ povedal starosta Jozef Petráš. V tejto chvíli je dôležité, že od 20.2.2009 osvetlenie opäť funguje a zainteresované strany vyjadrili ochotu doriešiť problém.

red.

Keď v Sučianoch plesali

V sobotu 7. februára sa sála Robotníckeho kultúrneho domu v Sučianoch zmenila takmer na nepoznanie. Slávnostne vyzdobená žiarila eleganciou. Dámy v róbach a páni v oblekoch, vkusne naaranžované stoly – všetko vytváralo atmosféru presne takú, aká k dobrému plesu patrí.

II. Sučiansky ples otvoril slávnostným príhovorom a prípitkom starosta obce JUDr. Jozef Petráš, CSc. Potom už nasledoval úvodný valčík a dobrá zábava, ktorá trvala až do skorých ranných hodín ďalšieho dňa. Prijemná, takmer rodinná atmosféra, zaujímavý program, dobrá hudba, výborná Martuška Križanová a bohatá tombola vytvorili z plesu ozajstnú spoločenskú udalosť roka. Pokračovalo sa aj v tradícii odovzdávania ocenenia Sučianska fazuľka. Tohtoročnú cenu odovzdal starosta obce pani doktorke Eve Konvitovej. Ocenenie sa aj podľa prítomných dostalo osobnosti, ktorá si to naozaj zaslúži. A to je dobre.

Ján Farský, foto: autor

SUČIANSKA FAZUĽKA

ÚSMEV JE AKO ÚDER,
RAZ SA TI KAŽDÝ VRÁTI.

Týmto výrokom sa v živote riadi Eva Konvito-
vá. Detská lekárka v našej obci. Aj keď Sučany
nie sú jej rodiskom, žije tu už dlho. Ako sa sa-
ma priznala, jej snom nebolo stať sa lekárkou.
Pôvodne chcela byť archeologičkou. Dôklad-
ne sa na štúdium pripravovala, ale v tom roku
práve tento odbor neotvorili. Ani sama nevede-
la ako a ocitla sa na lekárskej fakulte Univer-
zity Komenského v Martine. Šesť rokov študo-
vala všeobecné lekárstvo a potom ju čakala
atestačná skúška z pediatrie. Vždy vravela, že
ak má byť lekárkou tak jedine detskou. Ako sa-
ma vraví je humánne zameraná, takže táto prá-
ca jej nie je cudzia. Po skončení štúdia pra-
covala päť rokov na detskej klinike v Martine.
Tam jej pomáhali odborne rásť profesori Vladi-
mír Galanda a Ján Buchanec. Neskôr nastúpi-

la do Turian, kde pracovala 11 rokov a od roku
1990 lieči deti zo Sučian a z okolitých dedín,
ktoré spadajú do jej obvodu. Na požiadanie
svojich pacientov lieči aj alternatívnou home-
opatickou liečbou, s ktorou má taktiež dobré
výsledky. Absolvovala kurz homeopatickej me-
dicíny, ktorý končil atestačnou skúškou. V prá-
ci pri nej už dlho verne stojí sestrička Danica
Koškárová. Ako detská lekárka zažije pri svojej
práci množstvo zážitkov, z ktorých by už moh-
la napísať aj knihu. Keď sme sa jej spýtali na
najmilší spomenuť si na vyšetrenie žiakov
v triede. Po tom ako vyšetřila jedného chlapca
zakričala meno ďalšieho, ktorý sa volal Rataj a
chlapec pred ním začal počítať jeden, dva, tri...
Ako každá práca aj táto so sebou prináša sta-
rosti aj radosti. Napriek tomu, že Eva Konvito-
vá nemala pôvodne v pláne stať sa lekárkou,
teraz by už nenenila. Obľúbenej pani doktor-
ke starosta pri príležitosti Sučianskeho plesu 7.
februára udelil cenu Sučianska fazuľka. Ide už
o druhý ročník tohto ocenenia. Podľa slov sta-
rostu Jozefa Petráša je Sučianska fazuľka ce-
na za pomoc pri rozvoji obce. Prvý ročník vy-
hral riaditeľ Prefy pán Zigo.

Kvapilová Zuzana, foto: autorka

SPRÁVA O ČINNOSTI KULTÚRY V OBCI

VÁŽENÍ OBČANIA,

k bilancovaniu uplynulého roka po stránke činnosti kultúry Vám chcem povedať, že aj keď som do funkcie referenta kultúry nastúpil v druhom polroku od 1.8.2008, snažil som sa všetky kultúrne akcie organizovať tak, aby prilákali čo najviac občanov. Mne osobne neprináleží hodnotiť, či kultúrne akcie, ktoré sa uskutočnili v našej obci boli dobré a zaujímavé, to už musíte zhodnotiť Vy sami - naši občania. Avšak každú kultúrnu akciu, ktorú som pripravoval, robil som s predsavzatím, aby sa páčila predovšetkým Vám. Spokojnosť občanov je totiž prvoradá a vtedy to teší aj mňa. Je síce pravda, že sa nedá vyhovieť každému, ale snažím sa, aby si každý vybral niečo čo má rád, aby to oslovilo mladú, strednú aj staršiu generáciu. Aj v roku 2009 sa budem snažiť pripravovať také kultúrne a športové podujatia, aby ste z každého z nich odchádzali s dobrým pocitom, že sa Vám to páčilo. Veľmi dobrou akciou v tomto roku bol druhý obecný ples, na ktorom sa zúčastnilo 165 ľudí, z toho 80 % občanov našej obce. Nechýbal na ňom aj dobrý kultúrny program. Tiež sa pokúšame obnoviť starú kultúrnu tradíciu fašiangov, so sprievodom masiek po uliciach našej obce. Tento rok sa nám to bohužiaľ nepodarilo, ale ak si nájdeme cestu k mladým, tak pevne verím tomu, že nám pomôžu uskutočniť a oživiť takýto kultúrny zvyk, starú a peknú tradíciu. Pripravujeme aj kurz zdobenia veľkonočných kraslíc a veľkonočnú zábavu, kde by sme chceli, aby sa prezentovali naše tri sučianske rockové a country kapely. Prvýkrát v tomto roku by sme chceli pripraviť mini futbalový turnaj medzi ulicami našej obce a sučianskymi firmami, kde sa bude hrať o putovný pohár starostu obce.

Ďalšie akcie, ktoré pripravujeme sú:

- Stavanie mája na námestí + májová veselica,
- Diskotéka pre deti základnej školy pri ukončení a zahájení školského roka,
- Hodžove dni dňa 27. júna,
- MDD pre deti 28. júna,
- Čaje o piatej pre mladšiu aj staršiu generáciu,
- Nedeľa s dychovou hudbou a rôzne vystúpenia na námestí,
- 6. Sučiansky jarmok,
- Deň matiek v Robotníckom kultúrnom dome,
- Divadelné predstavenie v Robotníckom kult. dome,
- Mesiac úcty k starším,
- Stretnutie s Mikulášom,
- Vianočné trhy
- Tradičný ohňostroj na Silvestra.

Miroslav Mihálik, referent kultúry

Medzi dôchodcami nechýbal ani starosta

TRADÍCIU POCHOVÁVANIE BASY ZACHRAŇUJÚ DÔCHODCOVIA

Jednou so starých pekných kultúrnych zvykov a tradícií je fašiangová zábava spojená s pochovávaním basy, ktorú už tradične pripravuje Klub dôchodcov v Sučanoch. Aj tu je vidno, že nerozhoduje vek, ale chuť zorganizovať takéto staré kultúrne podujatie, o ktoré je u našich občanov veľký záujem. Každý rok odchádzajú všetci účastníci tejto zábavy, ako aj naši dôchodcovia, spokojní a šťastní, nakoľko potvrdzujú staré príslovie, že hudba lieči. Čo viac treba dodať.

Miroslav Mihálik

INFORMÁCIA O MIESTNOM ROZHLEASE

Vážení občania chcel by som Vás informovať o tom, že Sučiansky rozhlas je na princípe bezdrôtového rozhlasu. Často sa stáva, že ak je zdroj slabší tak sa rozhlas na niektorej časti ulice nevypne, alebo nezapne. Nie je to chyba ani zamestnancov Obecného úradu ani moja. Dôvod je jednoduchý, buď pri zapnutí rozhlasu je slabý signál, alebo celý úkon vysielania rušia vysielačky, ktoré vlastnia a používajú policajti a obecný hasičský zbor. Z tohto dôvodu sa musí rozhlas opakovane reštartovať, aby nehučal. Ak sa to stane je treba zavolať na Obecný úrad na číslo telefónu 4241016, alebo na mobil 0905372923. Je v našom záujme, aby ste správy dostávali včas a zrozumiteľne bez problémov.

Miroslav Mihálik

Tak ako každý rok je tu opäť čas na poskytnutie správy o činnosti našej organizácie za uplynulý rok 2008. Svoju činnosť sme zhodnotili 15.2.2009 na výročnej členskej schôdzi. Naša hlavná činnosť spočívala v rozširovaní a skvalitňovaní členskej základne, čo sa nám aj darí plniť. Sme nezisková organizácia ktorá sa skladá z členov zdravotne postihnutých, napriek tomu sa snažíme vytvárať podmienky kultúrneho a spoločenského využitia našich členov. V roku 2008 sa nám podarilo splniť všetky naplánované akcie. Za toto všetko ďakujeme obecnému úradu a sponzorom, ktorí nám pomohli a prispeli finančnou čiastkou na náš účet. Výročná členská schôdza splnila svoje poslanie hlavne dobrou účasťou a hodnotnou diskusiou, za čo ďakujeme našim členom a hosťom. Aj v roku 2009 sa vynasnažíme splniť plánované akcie, kde našim cieľom je menej slov, ale viacej skutkov.

Výbor ZO SZPP, foto: archív

SLOVENSKÝ ZVÄZ ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH V SUČANOCH HODNOTIL SVOJU ČINNOSŤ ZA UPLYNULÝ ROK.

Na výlete v martinskem skanzene.

PREDSTAVUJEME MALÝCH, STREDNÝCH, VEĽKÝCH PODNIKATEĽOV A ŽIVNOSTNÍKOV PÔSOBIACICH V KATASTRI NAŠEJ OBCE

PREDAJŇA NÁBYTKU C&C FAMILY TRADE S.R.O.

V MINULOM ČÍSLE SME INFORMOVALI, ŽE Z BÝVALEJ FARSKEJ ŠKOLY VYRÁSTLA CUKRÁREŇ. V TOMTO ČÍSLE PREDSTAVUJEME PREDAJŇU NÁBYTKU C&C FAMILY TRADE S.R.O. V BUDOVE KDE SÍDLI, BOLA NAJPRV TOVÁREŇ NA ČIAPKY „MAGURA“ A NESKÔR MATERSKÁ ŠKÔLKA. PRINÁŠAME VÁM ROZHOVOR S MAJITEĽOM PREDAJNE RÓBERTOM CERVANOM.

Róbert Cervan

Z akej iniciatívy vznikla u vás myšlienka podnikat'?

Mňa a manželku oslovili dodávatelia nábytku z jednej nomenovanej firmy, v ktorej manželka predtým pracovala. Tento návrh sme zvažovali veľmi dlho, pretože na nábytok je potrebné mať vstupný kapitál a aj väčšie priestory. Nakoniec sa nám ich podarilo nájsť u pani Dvoračkovej. Do Martina sa nám nechcelo hlavne preto aby sme boli bližšie k deťom. Zároveň sme chceli uspokojiť aj zákazníkov zo Sučian a okolitých obcí aby nemuseli cestovať.

Prečo ste sa rozhodli podnikat' práve s nábytkom?

Hlavným dôvodom bolo, že je to veľmi zaujímavá a kreatívna práca. Je to presne ako s módou. Podľa aktuálnych trendov sa neustále menia tvary nábytku, farby, kvalita povrchových látok. Je fajn niekomu poradiť ako si má zariadiť byt či izbu a z katalógov vieme ponúknuť všetko, čo zákazník potrebuje.

Ako dlho je už predajňa v prevádzke?

Od roku 2002.

Kedy vás môžu zákazníci navštíviť v predajni?

Otváracie hodiny sú od pondelka do piatku vždy od 9:30 do 11:30 a poobede od 14:00 do 16:30. Sú prispôbené tak aby som mohol chodiť aj do terénu. Samozrejme, potom je potrebné postarať sa aj o administratívu. Podľa hesla náš zákazník náš pán, som na telefóne aj počas víkendov a ak je to potrebné som ochotný prísť.

Zmenili sa ceny nábytku príchodom novej meny?

S príchodom eura sa ceny v predajni nezvýšili, práve naopak išli smerom nadol.

Ponúkate zákazníkom aj doplnkové služby?

Medzi služby, ktoré poskytujem patrí aj skladanie zakúpeného tovaru, ktorý chodí často v demonte. V prípade potreby zdarma vymieriam priestory.

Čo vo svojej práci pokladáte za najväčší úspech?

Minulý rok som ako jediný zo Slovenska vyhral výberové konanie na zariaďovanie bytov v jednej dedinke na Sibíri. Bola to výz-

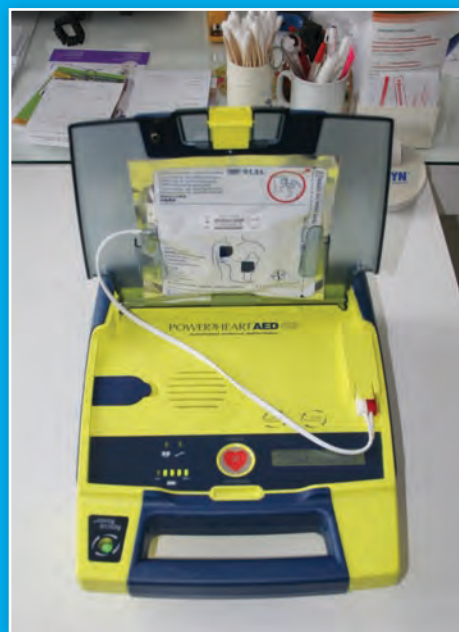
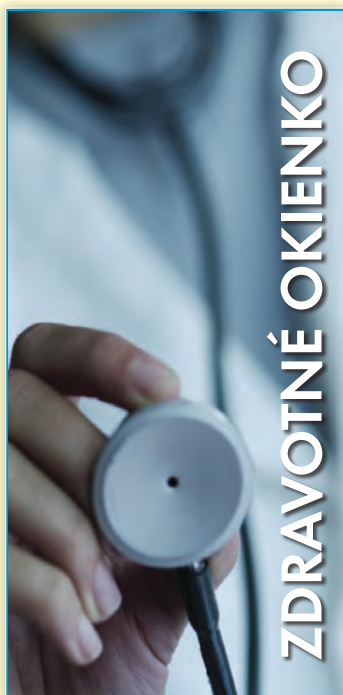
Z aktuálnej ponuky

va, ktorá so sebou prinášala veľa práce, odriekania a stresov. No na druhej strane, s úspešným koncom prišiel aj pocit spokojnosti a ten bol na nezaplatenie. Hlavne sa ukázalo, že som schopný ponúknuť vysokú kvalitu za dobrú cenu. Zároveň som rád, že nábytok má reklamu aj v zahraničí. Ďalším víťazstvom je, keď sa zo zákazníka stane verný zákazník a stále sa vracia. Byť živnostníkom je v dnešnej dobe veľmi ťažké, sú však aj svetlé chvíľky. Pekné vianočné pozdravy a veta... "s lepšou obsluhou som sa ešte v okolí nestretol" dokazujú, že všetko čo pre svoju prácu robím stojí zato.

Kvapilová Zuzana, foto: Ján Farský

V predajni

Defibrilátor

AKÝ JE SVET POD HLADINOU?

„Fantastický“, hovorí Ondrej Blahušiak člen klubu športového potápania v Sučanoch. Tento šport ho lákal od útleho detstva a jeho záujem ešte viac podnietil seriál Flipper a kniha Vlny nad nami. Jeho najkrajším darčekom v detstve boli plutvy a potápačské okuliare. Sám potápa už 35 rokov a spolu s ním aj celá jeho rodina.

Spomínaný klub nesie meno Hippocampus Hippocampus čo znamená morský koník a sídli na požiarnej zbrojnici v Sučanoch. Klub je stále aktívny čo dokazujú aj pravidelné členské schôdze a množstvo rôznych aktivít. Patria medzi ne aj Silvestrovské ponory, ktoré majú už desaťročnú tradíciu. Zdobenie stromčeka, fľaša šampanského, priatelia...sviatky ako majú byť. Rozdiel je v tom, že väčšina sa odohrá

va pod vodou. Ďalšou zaujímavosťou je akcia Turčianske ľadové medvede, čiže kúpanie v ľadovej vode, kde jediným východom do vody je vysekaná diera do ľadu. Táto akcia je spojená s potápaním pod ľadom. Dá sa povedať, že ich domovskou lokalitou je Rieka, ktorú mnohí poznajú pod názvom Šútovo, avšak táto lokalita patrí obci Kraľovany. Podľa slov skúseneho potápača je tam krásna voda. Pod ľadom tam býva viditeľnosť ojedinele 40-50 metrov, dá sa povedať, že je to najkrajšia voda v Turci a v jeho okolí. Každý nový člen tohto klubu musí absolvovať školu prístrojového potápania, kde získa najzákladnejšie vedomosti. Nasledne na to môže ísť pod vodu so skúseným potápačom. Väčšinou je to štyri až päť metrov pod hladinu. V tejto hĺbke dochádza najčastejšie k potápačskému úrazom, preto do nej ne-skúsený potápač nesmie ísť sám. Po absolvovaní spomínanej školy nasleduje príprava na kurz P1 hviezda. Týmto kurzom potápač zís-

kava znalosti so zdravotvedy, základov prvej pomoci, naučí sa vypočítavať dekompresné zostupy a potápanie v nadmorských výškach. S týmto oprávnením môže sám potápať v bezpečnej vode a so skúseným potápačom aj do stredných hĺbok. Každý začínajúci člen klubu musí mať základnú výbavu ABC, do ktorej patria okuliare s dýchacou trubicou, plutvy a nôž. Ostatné vybavenie si môže požičať od ostatných členov klubu, alebo si ho musí zakúpiť. Opojenie z hĺbky môže znieť romanticky. V skutočnosti je to však veľmi nebezpečné. Hĺbka šesťdesiat metrov je hraničná hĺbka pre potápanie s prístrojom na tlačný vzduch. Na ľudí pôsobí veľký parciálny tlak dusíka, ktorý má v takejto hĺbke narkotické účinky. Stačí sa ponoriť o meter hlbšie a človek sa cíti ako opitý alebo omámený a ani si to neuvedomuje. „Stane sa, že okolo pláva ryba a potápač jej dá svoju automatiku aby sa neutopila. Preto by do hĺbky väčšej ako tridsať metrov nemal ísť človek sám,“ hovorí Ondrej Blahušiak. Pri vynáraní sú zase veľmi dôležité dekompresné zastávky aby sa dusík mohol dostať z organizmu prirodzeným spôsobom. Svet pod vodou je krásny aj v zahraničí. Ondrej Blahušiak sa potápal v lomoch pri meste Tatabánya v Maďarsku, v Chorvátsku na Makarskej riviére, v Gdanskom zálive. Najviac sa mu však svet pod hladinou páčil v poľskom národnom parku v Mazurských jazerách. „Každé dva metre tam bola iná tráva, chodníky ako vyspané štrkom a okolo nás metrové štučky,“ spomína s úsmevom na prách.

Kvapilová Zuzana
Foto: archív Hippocampus

Na poslednom OZ v roku 2008 na návrh poslankyne OZ MUDr.Iveta Trnovskej bol poslancami odsúhlasený nákup defibrilátora pre občanov Sučian. Tento bol slávnostne odovzdaný do užívania lekárom vedením obce na pracovnom stretnutí v Novom roku. Defibrilátor je lekárske prístroje používané pri kardiopulmonálnej resuscitácii, schopný elektrickým výbojom obnoviť správnu činnosť srdca. Pri komorovej tachykardii či fibrilácii nie je schopné srdce plniť svoju funkciu kvôli nekoordinovaným sťahom. V týchto prípadoch sa defibriláciou preruší tento nezdravý stav pomocou silného elektrického výboja, aby sa následne srdce mohlo pravidelne rozbehnúť. Aby mohla byť defibrilácia úspešná, musí byť srdce schopné samostatnej činnosti – nesmie byť napríklad príliš poškodené infarktom. Defibrilátor bude počas týždňa na zdravotnom stredisku a počas víkendov ho budú mať k dispozícii členovia športových klubov v obci. Na prvom, výlete, bol defibrilátor na medzinárodnom preteku v skialpinizme v Sučianskej doline 7.2.2009. MUDr.Iveta Trnovská urobila školenie pre futbalistov TJ Tatran Sučany, nakoľko tento prístroj je možné používať aj laikom po preškolení. Žiadne športové kluby v Žilinskom kraji sa nemôžu pochváliť s defibrilátorom vo svojej výbave. Na Slovensku ho vlastní asi len 4 prvoligové futbalové mužstvá. Veríme, že tento prístroj sa nebude musieť ani raz použiť, ale ak zachráni čo len jeden ľudský život jeho prítomnosť v obci bude na nezaplatenie.

red., foto: Ján Farský

PRÍSTROJ - ZÁCHRANCA

Kolektív, ktorý má prístroj k dispozícii v zdravotnom stredisku

Časť organizačného tímu podujatia

Marek Litvaj zo Skialpu Kriváň Turany

SPOMIENKA NA HORÁCH

„Bol som na každom ročníku týchto pretekov a bol som aj pri ich zrode. Je to fajn, super atmosféra, perfektní organizátori, a sme radi, že sa takéto preteky organizujú. Majú len jednu smolu, a teda, že nám nikdy nepraje počasie. To však nevadí, lebo skialpinista sa raduje, keď má zhoršené podmienky.“

Peter Šperka (HZZ Vysoké Tatry)

V decembri v roku 2003 Ján Doboš spolu s niekoľkými kamarátmi založil v Športovom dome v Sučanoch skialpinistický klub. Jeho cieľom bolo skvalitniť skialpinistické aktivity sučianskych turistov a podporiť mladé talenty. Vďaka spoločnej práci a úsiliu týchto nadšencov a ich ďalších kamarátov sa už na nasledujúci rok podarilo v Sučanoch usporiadať 1. ročník pretekov Slovenského pohára v skialpinizme. Napriek tomu, že v tom istom roku sa Jankovi Dobošovi jeho láska k horám stala osudnou, duch jeho veľkej myšlienky naďalej žije. Klub nezanikol, naopak v jeho začatí diele pokračuje. Aj tento rok prvú februárovú sobotu prebiehal v Sučianskej doline už 5. ročník Memoriálu Jána Doboša, ktorý bol zároveň aj druhým kolom z piatich pretekov Slovenského pohára v skialpinizme v roku 2009. Preteky

organizoval skialpinistický klub Skialp Sučany pod záštitou obce Sučany a v spolupráci so slovenskou skialpinistickou asociáciou. Slovenský pohár v skialpinizme má spolu 5 kôl. Okrem Sučian tieto preteky usporiadávajú také strediská ako Zakopané (PL), Janske Lázně (CZ) a posledné dve kolá Vysoké Tatry (SK). Na štart postavilo 76 pretekárov vrátane tých z ČR a PLR. Pre nedostatok snehu sa štart aj cieľ posunul z Koniarky na Drgovú. Súťažilo sa v dvoch kategóriách. V hlavnej „A“ kategórii štartovali pretekári v rámci Slovenského pohára. Ich trať mala prevýšenie 1740 m a pozostávala z piatich výšlapov a zjazdov. V kategórii muží „A“ sa na prvom mieste umiestnil Madaj Milan (AKLUK Alpinepro Team), v kategórii ženy „A“ Madajová Jana (SK Žiarska dolina), u veránov „A“ (muži nad 40 rokov) bol najrýchlejší Glajcar Roman (TJ Trinec). Prvé tri miesta pretekárov v tejto kategórii boli ako každoročne odmenené finančnými cenami. Pretekári v kategórii „B“, teda rekreační skialpinisti, junióri a kadeti „A“ -čka mali trať s prevýšením „le“ 1080m, 2x výšlap a 2x zjazd. S touto traťou si najrýchlejšie poradili z mužov Dudáš Jaroslav (HK James Dolný Kubín), zo žien Novotná Zuzana (HK James DK), z kadetov „A“ bol najrýchlejší Litvaj Marek (Skialp klub Kriváň), jedinou kadetkou bola Volajová Barbora (Skialp Bobrovec), prvým juniórom „A“ Kucik Tomáš (Skialp Bobrovec) a prvou juniorkou Triznová Simona (Skialp Bobrovec). V týchto kategóriách boli najlepší odmenení vecnými cenami. Okrem víťazov v spomínaných kategóriách usporiadatelia pretekov udelili aj ceny regiónu. Najrýchlejšou pretekárkou „B“ kategórie v rámci Turca bola Najšlová Petra z Martina, najrýchlejšim z mužov Kračmer Peter z Turian. Cenu najmladšieho pretekára si tento rok odniesol dvanásťročný Jakub Malko z domáceho klubu Skialp Sučany. Trate boli náročné aj podľa slov hlavného rozhodcu Miroslava Leitne-

ra: „Je to Slovenský pohár tie trate musia byť náročnejšie nemôže to byť len taká prechádzka. Snažíme sa vychovať najlepších reprezentantov. Pretekári hovorili o náročnej trati, ktorá však bola veľmi dobre vyznačená, kontroly boli dobre viditeľné, nebola až taká hmla, takže nedalo sa zabľudiť a jediné čo sťažovalo cestu bol silný vietor. Nečudo že všetci naslovovateli trate pochválili. Veď na ich prípravu a značení pracovali chlapci už od štvrtka a v deň preteku, keď sa v jednom zo žľabov pustila menšia lavína, museli ešte preznačovať trať. Možno aj preto sú Sučany miestom organizovania jedného len z piatich pretekov Slovenského pohára. Pre pretekárov a fanúšikov sa už tradične varili tri kotly jelenieho gulášu, pripravená bola divácka tombola a neodmysliteľný veselý bufet. Pretekári aj samotní diváci považovali akciu za výborne pripravenú a zorganizovanú po každej stránke. Veď na jej prípravu sa podieľalo približne 70 ľudí. Poďakovať treba celému tímu Skialp klubu Sučany a mnohým dobrovoľníkom - športovým nadšencom a kamarátom, ktorí pomáhali organizátorom pri prezentácii, na štarte, na tratiach, v cieľi a vôbec pri celej príprave tohto športového podujatia. Vďaka patrí tiež všetkým sponzorom bez ktorých podpory by sa tento pretek urobil nedal.

Skialp klub Sučany ďakuje všetkým sponzorom za poskytnuté vecné a finančné prostriedky a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli pri organizovaní pretekov.

Kvapilová Zuzana

Zdroj: <http://skialp4u.sk>

Foto: Farský Ján

Vicestaroška
Iveta Trnovská dekoruje
Jakuba Malka

V cieľi už bolo veselo...

Malý Fatranský Kriváň, autor
a zľava: Jožo Langa, Domi-
no Benca a Tono Matula

Nástojčivé čaro okamihu

Fotografia je dokument. Fotograf jej dáva dušu. Aké jednoduché. Vdýchnuť ale fotografii dušu je nesmierne ťažké. V tejto myšlienke je ukrytá filozofia, ktorú nosí v sebe každý, kto fotografuje prírodu, alebo povedané ináč, keď chcete urobiť dobrú fotku prírody, musíte byť v správnom čase na správnom mieste, lebo fotka je len okamihom chvíle, to je tá duša. Moje prvé dotyk s skúsenosťami s vysokohorským prostredím sú úzko späté s pôsobením na Sučianskej základnej škole, kde som nastúpil v r. 1976, čoby čerstvý adept učiteľského povolania. Dovtedy som vedel o horách snáď len to, že sa tam dá dobre lyžovať a zbierať čučoriedky. Narážam na lyžiarske začiatky z Martinských hôľ, pod ktorými som vyrastal a prvé skúsenosti zo Sučian. Na PF v Banskej Bystrici som trochu pričuchol k základom turistiky a lyže, tie ma sprevádzali od malého chlapca, no vtedy som ešte netušil, že horská turistika, lyžovanie, fotografie budú ovplyvňovať filozofiu môjho života a môj voľný čas. Fotografické prvotiny vznikli a trdajú sa od čias, keď som v 14-tich rokoch dostal k narodeninám celú fotografickú výbavu. Tento koníček s menšími pauzami vyplňuje moje voľné chvíle doposiaľ. Netvrdím o sebe, že odjakživa som bol telom aj dušou turistom. To by som klamal. Futbal a hokej mali v mladosti prioritu. Ani dnes nedám na ne dopustiť, ale s tým rozdielom, že v Sučanoch som spoznal čo je okúsiť čaro vysokohorského prostredia. Malá Fatra sa mi ukázala v plnej kráse už po niekoľkých výstupoch. Malý Fatranský Kriváň v spoločnosti sučianskych turistov, Horská útul-

V múzeu K. Plicku v Blatnici s Eugenom Lazišťanom

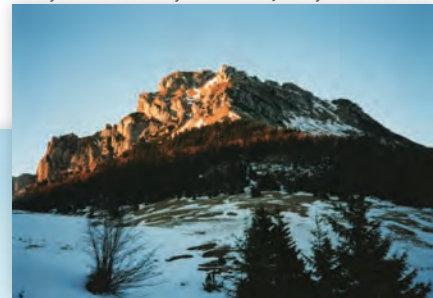

Na Kriváni vo Vysokých Tatrách s Ing. Vilom Šimekom

ňa Vendovka hádam osloví každého, lebo je len málo malebných miest s takým silným zázemím ľudí, ktorí inklinujú k horám a majú ich naozaj radi. Spomeniem generáciu okolo Jána Zúbeka, Jozefa Langu, Mira Mierťa, ktorí boli a ešte stále sú hybnou silou sučianskych turistov. V partii ľudí, ktorí sú navyše aj výbornými spoločníkmi a lyžiarmi som začal vnímať hory celkom inak. Šlapacie lyže, ktoré sme začali používať v 80-tych rokoch, umožnili zimné výstupy a sprístupnili navšteviteľmi miesta, ktoré sú pešo v zime nedostupné. Horská letná a zimná turistika v spoločnosti fotoaparátu je mojou srdcovou záležitosťou. Malofatranské hrebene hôr sa stali miestom mojich

lyžiarskych a turistických výstupov a fotografie dokumentujú chvíle, ktoré prežívam pri pohľade na očarujúcu majestátnosť Kriváňa, Rozsutca. No nielen Turiec a veniec hôr, ktoré ho obklopujú sú vďačnou témou mojich fotografií. Sú to aj Tatry a hlavne ich Roháčska časť, kde človek môže nájsť mnoho inšpirujúcich tém. Nedá mi vo svojej výpovedi nespomenúť si na svojho priateľa p. Eugena Lazišťana. Tento významný fotograf, ktorého nazývam rytierom doby a času, bol pre mňa veľkým vzorom. Hodiny, ktoré sme spolu strávili v debatách o fotografii, živote, športe boli pre mňa nezabudnuteľným zážitkom a vyústili do trvalého priateľstva. Jeho entuziaz-

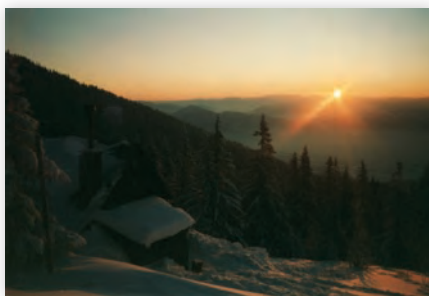
Veľký Rozsutec – symbol Malej Fatry

mus, životné skúsenosti, charisma budili úctu a obdiv. Pri jednom z našich nespočetných rozhovorov si Eugen poklepal po kolenách a povedal: „Vieš, Plicka bol dvorný fotograf, ale ja som si musel na týchto nohách všetko poctivo odkračať, aby som zvečnil krásu našich hôr.“ Nemôžem s ním nesúhlasiť.

Myslím, že moje vyznanie vystihuje podstatu bytia. Človek vzišiel z prírody a v dnešnom uponáhľanom svete sa bude k nej čoraz nástojčivejšie vracáť a hľadať v nej krásu, inšpiráciu i oddych. A fotografia ostane spomienkou.

Mgr. Ján Pánik

Včasné ráno na Vendovke

„Ťavie chrby“ – večerná panoráma

ČÍNA - TIBET - NEPÁL - INDIA

Turistika a spoznávanie nových krajín a ľudí, ktorých v nich žijú. Zžitie sa z ich kultúrou a spôsobom života. Sen mnohých, ktorý sa splnil aj Ivanovi Lamošovi. Z množstva krajín, ktoré s priateľmi precestoval Vám predstavíme Čínu, Tibet, Nepál a Indiu.

ČÍNSKY MŮR, TERAKOTOVÁ ARMÁDA A PANDY...

Peking je perfektné veľkomesto, úžas. Hlavné mesto Číny s mnohými mrakodrapmi, najväčším námestím sveta a Maovým mauzóleom. Bývali sme vo veľmi slušnom hoteli. Celý jeden deň sme sa prechádzali po Veľkom čínskom múre. Všade boli rôzne atrakcie pre turistov. Ľudia sú tam milí, otvorení a vedľa sa predávajú. Keď vidia turistov, tak sú strašne zvedaví. Zaujímajú ich naozaj všetko. Z Pekingu naše kroky viedli do starobylého hlavného mesta SI - ANU. Staré ale veľmi zachovalé. Videli sme tam najväčší archeologický objav 20. storočia. Terakotová armáda. Hlinení vojaci mali navyše strážiť hrobku svojho panovníka. Bohužiaľ, táto hlinená armáda bola náhodne nájdená a zneuctená. Neskôr sme podnikli výpravu do CHENG - TU za ohrozenou Pandou veľkou. Práve v provincii Sečuan ich žije najviac na svete. Najväčší Budha sveta nás ohúrila v posledný deň nášho pobytu v Číne v LEŠANE...

Čína - najväčší Budha na svete 71 m

Nepál - babka s plevangom

KRÁSNE CHRÁMY, MODLITBY A NEBESKÝ POHREB

V Tibete sme boli v úplne inom svete. Ruch Pekingu bol neuveriteľne vzdialený. Optimálnych 35 stupňov a veľmi silné slnko. Mnohých bolela hlava z nadmorskej výšky. Ubytovanie sme boli v hlavnom meste Lhasa. Je to malé a krásne mestečko. Námestie, chrámy a modliaci sa ľudia. Navštívili sme najposvätejší chrám krajiny Džókhang, palác Potala, v ktorom sídli Dalajláma. V Tibete majú nádherné chrámy, sú to samé o sebe monumenty, ktoré v podstate dotujú ľudia. Keď sa tam začnú modliť, znejú ako jeden. Síce som im nerozumel,

rád som ich počúval. Podnikli sme výlet do kláštora Gandem. Chceli sme sa niečo dozvedieť o nebeskom pohrebe. Tibeťania totiž veria v reinkarnáciu. Po smrti ich telá odnesú do chrámu kde sa za nich modlia mnísi. Po tomto obrade mŕtve telá dajú zožrať supom. Keď supy vzlietnu, miestni ľudia veria, že ich dráhi išli do neba a vrátia sa k nim v inej podobe. Tento obrad však cudzinci nemôžu vidieť...

EXOTIKA, MOUNT EVEREST A JOGÍNSKE KÚSKY

Nepál je v podstate veľká exotika. Palmy, vlhkosť, opice... Ubytovanie sme boli v hlavnom meste Káthmandú. Ľudia sú tu otvorenejší a

Nepál - Káthmandú

Tibet - Shisha Paugma (8013m)

vedia sa zabávať. Deti sú tam tak milo otravné. Keď som im ukázal fotoaparát začali sa predvádzať, keď som ich natočil na kameru, nechápali ako sa dostali dovnútra. Kráčal som po ulici a vedľa mňa išiel jeden chlapík. Ani som sa nenazdal a už mal postojáčky nohu za hlavou. Zaujímavosťou bolo hinduistické spaľovanie mŕtvol. Na jednej strane rieky sa ľudia zabávali, v rieke sa kúpali deti a na druhej strane prebiehal obrad spaľovania mŕtveho. Popol potom vysypali do tej istej rieky, kde sa kúpali deti. Pre nás to bolo nepochopiteľné, pre nich však úplne prirodzené. Najkrajším zážitkom pre nás však bol prelet malým lietadlom okolo okolitých osemtisícoviek. My sme horali, takže najviac nás ohúrila práve pohľad na tie hory...

POSVÄTNÉ KRAVY, NEUVERITEĽNÉ VEĽKĽUDÍ, STRAŠNÁ ŠPINA, NEZNESITEĽNÉ TELO...JEDNODUCHO NÁDHERA

To bola India. Hlavné mesto Dillí je rozdelené na nové a staré. Nové je krásne a upravené. Tak isto aj Taj Mahal je nádherný. Ľudia sa oň starajú a samozrejme

India - Bhaktapur - bývalé kráľovské mesto

veľký prínos majú aj z turizmu. Na druhej strane staré Dillí je absolútny opak. Špina, domy sú tam v zlom stave, všade na ulici pobejú kravy, ktoré sú naozaj posvätné. Keď si krava ľahne naprostred cesty, tak autá aj polhodinu stoja. Samozrejme ubytovanie pre turistov je slušné a majú tam a dobré pivo. Je dosť podobné tomu nášmu.

Kvapilová Zuzana
Foto: Archív Ivana Lamoša